

ಚిత్రకలేయ మహాత్మ మత్తు ఇతర లలితకలేగళొందిగె చిత్రకలేయ తులనాత్మక అధ్యయన

ಎಂ.ಸೀ. ಸುದಾಕರ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ್ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು, ತುಮಕೂರು.

ପାରାମ୍ବର୍ତ୍ତ: (Abstract)

ଲାଲିତକୋର୍ଗଳ ମୂଲ, ଅଭିଷ୍ଟାଦ୍ଵୀ, ସୁଜନାତ୍ମକତେ, ଅପ୍ରାଗଳ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀତକଳେଯନ୍ତ୍ର ଅପଳଂବିଶିଦ୍ବ. ପ୍ରପଞ୍ଚଦ ଯାହାଦେ ବିଜାର ସମୁଦ୍ରଯାନ, ହୃଦୟକୀୟ ରଂଗ, ତମତ୍ତଜ୍ଞନ, ଭାଷେ, ଲିଙ୍ଗୋଳିତାତ୍ସ, ଭୋତତାତ୍ସ, ତିଲ୍ପକଳ, ବାସ୍ତ୍ରକଳେ ହୀଏ ଯାହାଦେ ତାତ୍ତ୍ଵନ୍ତ୍ର ଅଭିଷ୍ଟାଦ୍ଵୀପଦିଶଲୁ ମୋଦଲୁ ନୀଳନ୍ଦକୀୟ ରଥପଦଲ୍ଲୀ ଜୀତକଳେ ବେଳେବେଳେ. କୁ ନୀଳନ୍ଦକୀୟିଠିଠିଠିଠି ଆ ବିଷୟଦଲ୍ଲୀ ମୁଣିଦିନ ଶାଧ୍ୟଶାଧ୍ୟତେଗଳନ୍ତ୍ର ଜଜିଫ୍‌ସି କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରପ୍ତ୍ୟତ୍ରାଗବେକାଗିରୁତ୍ତିଦେ. ବିଜ୍ଞାନିଗଳାଗଲି, କମିଗଳାଗଲି, ତମତ୍ତଜ୍ଞରାଗଲି, ଗଗନଯାନିଗଳାଗଲି, ତାପ ଲୋହିଶିଦ୍ଧନ୍ତ୍ର ନୀଳନ୍ଦକୀୟ ରଥପଦଲ୍ଲୀ ଜୀତକଳେଯିଠିଠି ଶିଦ୍ଧପଦିଶିଯେ ମୁଣିଦ ଯୋଜିଶି ନିଧାରଗଳନ୍ତ୍ର ତେଗେମୁହେଳିଭେକାଗିଦେ. ମାନପନ ମୋଦଲ ସଂପନ୍ନ ଜୀତକଳେଯିଠି ନଦେଦିଦେ. ଜିନିଗା ଜୀତକଳେଯ ଅନ୍ତରଭୂରିଗା ସବ ବିଷୟନ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟେତ୍ସମଲ୍ଲୀ ଯଶ୍ଶିଯାଗୁତ୍ତିଦେ. ପ୍ରାଚୀନକାଳଦିନଲୋ ଜିନିନବରେଗା ପ୍ରପଞ୍ଚଦ ଅନେକ ଭାଷେଗଳଲ୍ଲୀ ଜୀତଗଳିରୁବ ଅକ୍ଷରଗଳନ୍ତ୍ର ନୋଇଦବମୁଦୁ. ଅଠରେ ମୁଣିଦ ଅନ୍ତରଭୂଗଳ ଜୀବିଗଳେଠିଠିଗା ସଂପନ୍ନ ନଦେଶିଲୁ ସହାଯବାଗୁତ୍ତିଦେ. ଜିନିକା ଜୀତକଳେଗେ ପ୍ରାଦିମିକ ଶିକ୍ଷାଦିନଲେ ଜୀପଚାରିକ ଶିକ୍ଷାଦି ଅପାତ୍କତ୍ତି ମୁହଁ ମହତ୍ତ୍ଵନ୍ତ୍ର ତିଳେଶୁଵ ପ୍ରଯୁକ୍ତ ମାତଳାଗିଦେ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಲಲಿತಕಲೆ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಸಂವಹನ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ.

୩୧୦

ఐతిహాసికవాగి లలితకెల్గణల్లి మౌదలు ఘట్టయ్య చిత్రకలే. ఇతర లలితకెల్గజొందిగే హేగే భిన్నవాగిదే మత్తు మారకవాగిదే? చిత్రకలే ఘట్టగే కారణయేను? అదర అవక్కకె మత్తు మహాప్రాప్తి మత్తు ఇతర కలేగళిగే మాతృస్నానవన్ను పడేదిరువ చిత్రకలే హిందే హేగే బెళ్లదిదే, ఇందు హేగే ఎల్లయే ఇలుద హాగె బెళ్లదిదే, బెళ్లయుతిదే. అదర ఉపయోగద పకారగళు ముంతాదుగళ

Please cite this article as: ଏୟ.ସି. ଶୁଭାର୍ଥ (୨୦୨୪). ଚିତ୍ରକେଳୀଯ ମୁହଁତ୍ତ ମୁହଁତ୍ତ ଜୀବର ଲାଲିତକଳୀଙ୍ଗଳୋଠିଙ୍କୁ ଚିତ୍ରକେଳୀଯ ତୁଳନାତ୍ମକ ଅଧ୍ୟୟନ. ପ୍ରତିବିଂବ: ମୁଖ୍ୟମିଶ୍ରନରି କନ୍ଦର ରେସାଇନ୍ ଜନାଲା ଆଫ୍ ପବ୍ଲିକ୍ ଆର୍ଟ୍, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ-୨, ଏରୋଜ୍ ସଂଚାର-୨, ପ୍ଲଟ୍ ନଂ. ୨୬-୩୩.

ವಿಶಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಮಾನವನ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ಗುಹೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಗೆರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಇಂದು ಖಿಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯಕೀಯಶಾಸ್ತ್ರ, ವಾಸ್ತು ಕಲೆ, ನೃತ್ಯ ಕಲೆ, ಕಾವ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಕೀಕೃತ ಗ್ರಾಫಿಕ್ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಅನಿಮೇಷನ್ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಅಪರಾಧ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿಧಿ ವಿಚಾರಣೆ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಿಗೆ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಮೂರಕವಾಗಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಚಿತ್ರಕಲೆ. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಾರರು ರಚಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದರೆ ಅದರ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದಾಗುವ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಮಹತ್ವ

ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಜೋಗಿಮರ ಗುಹೆಯ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳ ಪ್ರದೇಶದ ಗವಿ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು, ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು, ಬಜ್ಞಾರಿಯ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ನೃತ್ಯ, ಮಿಥುನ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.¹ ಕ್ರಮೇಣ ಆ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ನೈಸಿಕ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಯಿತು. ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಅಂದಿನ ಸಂವಹನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾದವು. ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯೋಸುವಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಪಾಠ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬಂತೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಸಹಿತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಧ್ಯೋಸುಬಹುದು. ಒಂದು ಚಿತ್ರದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಯಾವುದೇ ದೇಶದವರು ಬರೆದರೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದವರೂ ಅಥವಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಕೇವಲ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಗ್ರಹ ಜೀವಿಗಳು ಅಥವಾ ಏಲಿಯನ್ಸ್‌ನೊಂದಿಗೂ ಸಹ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಕಾರಣ ಅನ್ವಯರಸ್ತರಿಗೂ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಧ್ಯೋಸುವಾಗ ಅನ್ವಯಗ್ರಹ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯೋಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಸಾಂಕೇತಿಕ ಚಿತ್ರಕಲೆ

ದೇಶದ ಏಕತೆಗಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು Allegory ಅಥವಾ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಘ್ರಾನಿನ ‘ಮರೆಯನ್ನೆ’, ಜರ್ಮನಿಯ ‘ಜರ್ಮನಿಯ’, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ‘ಅಭವೀಂದ್ರನಾಥ’ ಯಾಗೂರ್ ರವರು ‘ಭಾರತ ಮಾತಾ’ ಎಂಬ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದು ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಸಿಸಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಬಾವುಟಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಹ ನೋಡಬಹುದು. ಬಾವುಟಗಳು ಆ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಆ ಬಾವುಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಬಾವುಟ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಸ್ತಕದ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಸರಸ್ವತಿಯ ಚಿತ್ರದಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ

ರೀತಿ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಧ್ಯೇತಿಕ ಜಿತ್ತಗಳು ಬೇಕೇಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೇಶಗಳ ಭಾವ್ಯಕ್ಕೆ, ಏಕತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಜಿತ್ತಕಲೆ

ಜಿತ್ತಕಲೆಯು ಕೇವಲ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಹೊಣ್ಟಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಆ ಜಿತ್ತಗಳ ಮೂಲಾರ್ಥಕ್ಕೂ ಬೆಲೆಯಂಬಿ. ಉದಾ: ಮೂರು ಕೋಟಿಗಳ ಜಿತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಕೆಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಂತೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೆವಿ ಮುಚ್ಚಿದಂತೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕೋಟಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದಂತೆ ಜಿತ್ತಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಅರ್ಥ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುಪದಿಸಿದಂತೆ. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೋಟಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಡ, ಕೆವಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ, ಕೆಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನೋಡಬೇಡ ಎಂಬರ್ಥವು ಜಿತ್ತಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೂರು ಮನುಷ್ಯನ ಗೊಂಬೆಗಳ ಜಿತ್ತಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಗೊಂಬೆಯ ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ದಾರ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಆ ಗೊಂಬೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಗೊಂಬೆಯ ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ದಾರ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಬಾಯಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಗೊಂಬೆಯ ಜಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ದಾರ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಮೊದಲ ಜಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಯಂತಹ ಮನುಷ್ಯರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅವರು ಒಂದು ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ಗೊಂಬೆಯವರು ಒಂದು ಕೆವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಒಂದನೆಯ ಗೊಂಬೆಗಿಂತ ಉತ್ತಮರೆನ್ನಬಹುದು. ಮೂರನೆಯ ಗೊಂಬೆಯವರು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಜನ ಇರುವ ದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಿತ್ತಗಳಿಂದ ಅಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಭಾವನೆ, ಸ್ನೇಹಾಳಿತೆ, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದವು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಉದಾ: ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೀಬಿ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಜಿತ್ತಗಳು.

ಜಿತ್ತಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜಾನ

ವಿಜಾನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಲು, ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಜಿತ್ತಕಲೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಜಿತ್ತದ ಮೂಲಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ಶೋಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಿತ್ತಕಲೆ ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ವಿಜಾನ ಮಂಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಲ್ಟ್ರಾ ಐಎಸ್‌ಪ್ರೋ ವಿಜಾನ ಮತ್ತು ಜಿತ್ತಕಲೆ ಎರಡು ಧ್ವನಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದೆ. ಜಿತ್ತಕಲೆ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾದುದು. ಈ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯಿಂದ ವಿಜಾನದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅವಿಷ್ಣೂರಾಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಜಿತ್ತಕಲೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಿತ್ತಕಲೆಯ ಉದ್ದೇಶ ವಿಜಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅಧ್ಯೇತಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಲಿಯೋನಾಡೋ ಡಾವಿಂಚಿ ತನ್ನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಹಳಿಗಳಿಗೆ ಜಿತ್ತಕಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಚಾಲ್ನ್ ಮೆಸ್ಸಿಯರ್ 18 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ 110 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಿತ್ತಗಳನ್ನು

ತನ್ನ ಡ್ಯೂರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಅವಿಷ್ಯಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು. Helley ಅನೇಕ ಗೆಲಾಕ್ಸಿಗಳನ್ನು, Clusters & Nebulac ಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಕಾಮೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು. 20 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ‘ಸರಿಯಲಿಸಂ’ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದನ ಉಹಾ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ವಿಚಾರ ಸರಣಿ ಕನಸುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸುಪ್ತ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರೋಡಿಟವಾದ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವಾಸ್ತವಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಿ ಜಕಿತೆಗೊಳಿಸುವುದು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪುರಾಣ ಕರ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರ್ಗ, ನರಕಗಳ ಕಲ್ಪನೆ, ನರಸಿಂಹ, ಗಣಪ, ಮತ್ತು ವತಾರ, ಯಿಕ್, ನಾಗ, ಕನುರ, ಅಪ್ರರೆ, ಮಾಂತ್ರಿಕ, ಭೂತ ಮುಂತಾದವು ಸರಿಯಲಿಸಂ ಕಲ್ಪನೆಗಳು. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಕಾರರಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪ್ರೇ, ಭಿಕಾಸ್ ಭಟ್ಪಾಚಾರ್ಯೇ, ಪರಮಾಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಮುಂತಾದವರು ಜಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಂದ್ರನಾಥ್ ಆಚಾರ್ಯ, ಸಿ. ಜಂದ್ರಶೇಖರ್, ಕೆ.ಆರ್. ಸುಭ್ರಜ್, ಜಿ.ಎಂ.ಎಸ್. ಮಣಿ ಮುಂತಾದವರು ಜಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನಾಟಕದ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಜಿತ್ರಕಲೆ ಹೊಸ ಕಾಲಕ್ಕನ್ನುಗೂಣವಾಗಿ ಅದರ ಶಕ್ತಿ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹಿಂದಿನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೊಸ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸದೆ ಕನಾಟಕದ ಜಿತ್ರಕಲೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಹಸರಾತ ಜಿತ್ರ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ. ವೆಂಕಟಪ್ಪನವರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ರಂಗದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಜಿತ್ರಕಲೆಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ, ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಜಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಜಿತ್ರಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಏಣಾಪಾಣೀಯಾದ ಸಮುದ್ರ ಗುಪ್ತನ ಜಿತ್ರ. ಅದೇ ರೀತಿ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿ, ಆನೆ, ಗಂಡಭೇರುಂಡ, ಶೀವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಜಿತ್ರ, ಹನುಮಾನ್ ಮತ್ತು ಗರುಡನ್ಯಳ್ ನಾಣ್ಯಗಳು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಜಿತ್ರವಿರುವ ನಾಣ್ಯಗಳು, ದುರ್ಗಾಮಾತೆಯ ಜಿತ್ರ, ಈ ರೀತಿ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಜಿತ್ರಗಳಿಂದ ಯಾವ ರಾಜ ಆಳಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು? ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥಾನ್ಯತೆ ಇತ್ತು? ಮತ್ತು ಯಾವ ಲೋಹವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು? ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜಿತ್ರಕಲೆ–ಶಿಲ್ಪಕಲೆ

ಯಾವುದೇ ಲಲಿತಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪದೆಯಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಜಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಉದಾ: ಅಮರಶಿಲ್ಪಿ ಜಕಣಾಚಾರಿ ಯಾವುದೇ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಮೊದಲು ಅದರ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಚನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಮೊದಲು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಹೊಯ್ದಿಷ್ಟರನಾದ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಶಾಂತಲಾದೇವಿ ಕೇಳಿದಾಗ

ಜಕಣಾಚಾರ್ಯರು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಶಿಲ್ಪ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂತೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಮಂದಿರದ ತಳಪಾಯವನ್ನೇ ಆಳೆತ್ತರಕ್ಕೇರಿಸಿ ತೋರಿಸುವ ಭವತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಮಾನ ಗೋಪರಗಳು, ಉಬ್ಬ ಶಿಲ್ಪಗಳುಳ್ಳ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಸಾಲುಕಂಬಗಳು, ಒಂದೊಂದು ಕಂಬಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದಂತಹ ರೂಪರೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತ ನವ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಆ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಇಡೀ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನಂತರ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಶಾಂತಲಾದೇವಿಯವರಿಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೂ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೂ ಇರುವ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ನಂಟನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.1818 ರಲ್ಲಿ ಘೂನ್ನ ದೇಶದ ವಿಕ್ರೋ ಕಜಿನ್ ಎಂಬಾತನು ‘ಕಲೆಗಾಗಿ ಕಲೆ’ ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದನು. 1840 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಈ ವಾದವು ಮನರುಜ್ಞವನಗೊಂಡಿತು.

ಚಿತ್ರಕಲೆ–ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಾಸದ ಮನೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡ, ದೇವಾಲಯಗಳು, ಸ್ಥಾರಕಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ವಾಹನ, ಕುಟೀ, ಮಂಚ, ಈ ರೀತಿ ಯಾವುದನ್ನೇ ತಯಾರಿಸಲು ಮೊದಲು ಅದರ ರೇಖಾಚಿತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಉದಾ: ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶೇಶಾರ್ಥಯ್ಯನವರಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಅವರ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ನೀರೆತ್ತುವ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಗೇಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇಡೀ ಕಟ್ಟಡವೇ ಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಮೊದಲು ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಯಶ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರಕಲೆ – ನೃತ್ಯಕಲೆ

ನೃತ್ಯವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಕಲೆ ಚಿತ್ರಕಲೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲ, ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕಾಲ, ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ನೃತ್ಯ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನೃತ್ಯ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ನೃತ್ಯ, ದೇಶೀಯ ನೃತ್ಯ ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದ ದೇಶದ, ಪ್ರದೇಶದ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಹೀಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಹೀಗೆಗೆ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕಲೆ ಚಿತ್ರಕಲೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದ ನೃತ್ಯಕಲೆ ಜೀವಂತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದಲೇ ನೃತ್ಯಕಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷದ ನೃತ್ಯ, ಯುದ್ಧ ನೃತ್ಯ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೃತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ವಿವಿಧ ನೃತ್ಯದ ಭಂಗಿಗಳನ್ನು, ಅಲಂಕರಣವನ್ನು, ವಿವಿಧ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಐಹಾಸಿಕ ನೃತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಕಲೆಯು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆ ಭಾಷಾತೀತವಾದುದು, ಧರ್ಮಾತೀತವಾದುದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಗುಣವನ್ನು ಚಿತ್ರಕಲೆ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ನೃತ್ಯಕಲೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪೀಯನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಲೆಯಿಂದರೆ ಚಿತ್ರಕಲೆ.

ಚಿತ್ರಕೆಢೆ

ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆದ ಕಥೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ಉಂಟಾಗುವ ಕಥೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ಅನ್ವಯಿಕ ಕಥೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ಮಾನೀಕರಣ ಭಾರತದ ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸೀಬಿ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ, ಶ್ರವಣಬೆಳೆಗೊಳಿದ ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾ� ಶ್ರವಣಬೆಳೆಗೊಳಿದ ಶಾಂತಿನಾಥ ಬಸದಿಯ ಸುಮಾರು 12–13 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಜೈನ ಮತದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಅಪೂರ್ವ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಈಗಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಮತದ ಒಳಗೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾನಾಧನ ಸಮವಸರಣಾದ ಚಿತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ಮರ. ಅದರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಆರು ಜನ ನಿಂತು ಕಾಯೋಣನ್ನು ವಿರಾಗಿಸ್ತಾರೆ. ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆರು ಲೇಶ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೇಶ್ಯಗಳು ಮೂಳೆಪ್ರದಾವಾದವು. ಇನ್ನುಳಿದ ಮೂರು ಪಾಪಕಾರಕವಾದವು. ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಸಲು ಇವೇ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳು¹. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಳೆಪ್ರದಾವಾದ ಮತ್ತು ಒಳಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಲೇಶ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಹೀತ ವರ್ಣ (Orange), ಪದ್ಮ ವರ್ಣ (Pink) ಮತ್ತು ಶುಕ್ಲ ವರ್ಣ (White) ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾಪಕಾರಕವಾದ ಲೇಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಣಿ, ನೀಲ ಮತ್ತು ಕಾಮೋತ (Gray) ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಧಿಮ ಲೇಶ್ಯಗಳು ನರಕ ಜನ್ಮ, ಗಿಡ ಮರ, ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಾಣಿ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಮೂರು ಲೇಶ್ಯಗಳು ಮಾನವ ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ದೇವ ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿವಿಧ ಲೇಶ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾನವನ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಾಗಬಹುದಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಮಾನವ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟರುವ ಮರದ ಬಳಿ ನಿಂತು ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಆರು ಜನರೂ ಪಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಶ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಮ್ಮಿ ಲೇಶ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಇಡೀ ಮರವನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನೀಲಿ ಲೇಶ್ಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವನು ಮರದ ಕಾಂಡವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಮ್ಮೋತ ವರ್ಣದ ಲೇಶ್ಯ ಆ ಮರದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬೇಕಿರುವನು. ಆದರೆ ಉತ್ತಮ ಲೇಶ್ಯದ ಮೊದಲನೆ ಕಿತ್ತಲೆ ವರ್ಣದ ಲೇಶ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಿಗಾದವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಎರಡನೆಯ ಪದ್ಮ ಲೇಶ್ಯದವನು ಕೇವಲ ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೊನೆಯ ಉತ್ತಮವಾದ ಶುಕ್ಲ ವರ್ಣದ ಲೇಶ್ಯದವರು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತೃಪ್ತಿನಾಗುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆರು ಲೇಶ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಈ ಚಿತ್ರ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಸರ್ವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನೀತಿ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ಚಿತ್ರಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ.

¹ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ: ವಿಜಯಕನಾರಾಟಕ. ದಿನಾಂಕ 14/01/2023

ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ

ಸಂಗೀತಗಾರರು ಹಾಡಿದ ರಾಗಗಳು ಶ್ರವಕರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿಸುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಂಚದಿಂದ ಚಿತ್ರಗಾರರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿತ್ತಿರುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತ ರಾಗಗಳ ಹಾರ ಅಥವಾ ರಾಗಮಾಲ ಚಿತ್ರಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಸಭಾವನೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಗುಣಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಬ್ಬ ತತ್ವಬಂಧ ತೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಯಾವ ವರ್ಣ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಯಾವ ರಾಗ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸಮು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತೋಧನೆಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ವಿಲಾಪ್ತೇಜೊನೂ ಸಹ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನವರು ಸರಿಸಮಾನವೆಂದು ತೋರಿದ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ Glarrilux ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಗಮಾಲಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂತಹುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದಿತ್ತುಂದರೆ ನಮ್ಮ ಲಲಿತಕಲೆಗಳ ಪ್ರಚೀನ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮೇಚ್ಚಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ರಾಗಮಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಚ್ಚುಗೆಯ ಒಂದು ರಾಗವು ‘ಭೈರವಿ’ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನೆಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನಿಗಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುಗ್ಗಳಾದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಲಲನೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮನ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಾಣಿಗಾಗಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದೇವರಿಗೆ ಪುಷ್ಟಮಾಲೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವಂತಿದೆ. ಸಖಿಯರು ವಾದ್ಯವಾದನಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಸಂತರಾಗವನ್ನು ಕೊಳಳಲನ್ನೂಡುವ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಿಕೆಯರೂಡನೆ ವಿನೋದವಾದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ರಾಗಮಾಲ ಚಿತ್ರಗಳು ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರೇಮ, ವಿರಹ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸಂಭ್ರಮ ಯಾವುದಾದರೂ ರಸಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲವು.

ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ

ಭಾರತದ ಆದಿ ಕಾವ್ಯವಾದ ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಮುಖ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕರೆಗೋಡಿ ರಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮೇಲ್ವಾಣಿಗೆ ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಮುಖ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಸೀತೆ, ಹತ್ತು ತಲೆಗಳುಳ್ಳ ರಾವಣಾಸುರ, ಸೀತಾಪಹರಣ ದೃಶ್ಯಗಳು, ಆಂಜನೇಯ, ಯಥ್ರಾ, ಯಥ್ರಿಣಿಯರ ಚಿತ್ರ, ಜಟಾಯುವಿನ ಚಿತ್ರ ಮುಂತಾದವರ್ಗಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಕಾಲದ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.²

ಅದೇ ರೀತಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ತುಮಕೂರಿನಿಂದ ಸುಮಾರು 10 ಕ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಸೀಬಿ ನರಸಿಂಹಸ್ಥಾಮಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಥವನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಜ್ಞನನು ಯುದ್ಧ ಸನ್ನಿಧನಾಗಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಬೀಮ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಕುಂತಿದೇವಿ, ನಕುಲ,

² ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎನ್. (ಸಂ). ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಗೆಜಿಟ್‌ರ್, ಗವನರ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕನಾಟಕ, ಪುಟ.867

ಸಹದೇವರ ಜಿತ್ತಗಳು, ಕುರುಕ್ಕೇತದ ಯುದ್ಧ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾಗವತವನ್ನು ಸಹ ಜಿತ್ತಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಜಗನ್ನೋಹನ ಜಿತ್ತಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುರುಕ್ಕೇತದ ರಣರಂಗದ ದೃಶ್ಯ. ಇದು 1888 ರಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಶಿಪ್ಪಾಜಿಯವರು ರಚಿಸಿದ ಜಿತ್ತಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಜುರನವಿಗೆ ಗೀತೋಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಿತ್ತವೂ ಸಹ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಜಿತ್ತಕಲೆ ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರ

ಜಗತ್ತಿನ ಜನಪದ ವರ್ಣಜಿತ್ತಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಅಮೂಲ್ಯ ಹೊಡುಗೆ ಎಂದರೆ ತೊಗಲು ಗೊಂಬೆ ಜಿತ್ತಕಲೆ. ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಮಾಯಾಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅಧ್ಯತ್ಮ ಕೈಚೆಳಕ ಕಲೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲೆ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದ ಜನರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಸಮುದಾಯದ ಕಲೆ. ತೊಗಲಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಜಿತ್ತಗಳನ್ನು ಹೊರೆದು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವರ್ಣಲೀಪನ ಮಾಡಿ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ವಾದ್ಯಮೇಳಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಕಥಾನಕಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಆಟವೇ ತೊಗಲು ಗೊಂಬೆಯಾಟ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಈ ಆಟವನ್ನು ‘ಷಾಡೋ ಪರೇಷ್ಟೋ ಶೋ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಸ್ವಜನಾತ್ಮಕ ರೂಪವೇ ಇಂದಿನ ಚಲನಚಿತ್ತಗಳಾಗಿವೆ ಅಥವಾ ಸಿನಿಮಾಗಳಾಗಿವೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ತಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಜಿತ್ತದ ನಾಯಕ, ನಾಯಕಿಯರ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ನಟರ, ಪ್ರಮುಖ ದೃಶ್ಯಗಳ ಜಿತ್ತಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೋಸ್ಕ್‌ರೊಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದರ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಜಿತ್ತಕಲೆಯಿಂದ.

ಈ ರೀತಿ ಜಿತ್ತಕಲೆ ಪುರಾತನವಾದುದು. ಅಷ್ಟೇ ಮಹಾತ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇತರ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಾದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಚಲನಚಿತ್ರ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಇತಿಹಾಸ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯೋಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಾರ್ಥಿಗಳು ಜಿತ್ತಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಜೊಡಾಮಣಿ ನಂದಗೋಪಾಲ್. ಶೀಲೆ ಮತ್ತು ಕಲೆ.
- ಜಮುನ ಎಂ. (ಸಂ.). (2007). ಯಲಹಂಕ ನಾಡಪ್ರಭುಗಳು. (ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲೆ) ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಸಿದ್ದಾಚಾರ್. ಪಿ.ಎಸ್. (2021). ಅಮರಶೀಲಿ ಐತಿಹ್ಯ ಕಥಾನಕ ಕೃತಿ. ಕವಿಮಿತ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ಥಾಮಿ ಎಚ್. ಕನಾಂಟಿಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂಲತ್.
- ತಿಪ್ಪೇಸ್ಥಾಮಿ, ಪಿ.ಆರ್. ಕಲಾಕೋಶ. ಕನಾಂಟಿಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ.